

Meesterproef en kroonjuweel : het eigen-cultuurhuis

Lezing voor het *Seminar on cultural diversity*. Georganiseerd door *The Intercultural Network* en het *National Museum of Denmark*. Kopenhagen, 21 september 2001

Toen mijn zusje halverwege de jaren tachtig van de vorige eeuw moest bevallen van haar eerste kind, woonde ze in een huis met een tuin. Voor haar was het vanzelfsprekend dat de placenta, door ons 'het tweelingzusje' genoemd, in haar tuin zou begraven. Het zou haar kind binden aan de grond, de kwade geesten zouden zich erdoor laten misleiden en het levende kind met rust laten, terwijl de goede geesten haar kind juist altijd zouden weten te vinden. Dat was goed.

kiezen

Met haar daad volgde mijn zusje de Indische traditie. Een traditie van onze moeder die hem zelf –in Holland op een bovenhuis- bij haar jongste vier kinderen niet meer had kunnen volgen. Alleen haar oudste was nog in Indië geboren, vlak voor de kolonie Indonesië werd. Het begraven van het tweelingzusje had niet kunnen voorkomen dat zowel mijn moeder als haar kind hun geboortegrond voor altijd hadden verlaten. Ik twijfelde daarom al jong aan de werking van die traditie. Bij de geboorte van mijn beide kinderen verdween de placenta dus gewoon in de vuilnisbak, zoals gebruikelijk in Holland. Het ging me aan m'n hart, dat wel. Het

voelde alsof ik met het tweelingzusje mijn moeder en haar Indische cultuur de vuilnisbak in werkte. Tegelijkertijd vond ik het stoer van mezelf, heel westers, Hollands. Al dat rare bijgeloof, wat moest je ermee? Bovendien liepen er zoveel katten in de tuin, straks groeven ze het ding nog op...

In mijn hart was ik vooral opgelucht. Ik wou die placenta's inderdaad niet begraven, maar niet om wat ik mezelf hardop wijsmaakte. Mijn angst was juist dat mijn kinderen niet zouden kunnen scheiden van hun geboortegrond, terwijl dat wel zou moeten. Ik wilde dat zij zich vrij zouden kunnen bewegen om te wonen waar hun werk of geliefden hen zou voeren. Om alleen terug te komen uit vrije keus. Veel later pas, toen ik bij het IWI werkte, besepte ik dat mijn keus niet was ingegeven door ongeloof, maar juist door geloof in de traditie, ik had niet westers gereageerd, maar juist Indisch, net als mijn zusje. Zij reageerde op een traditie en ik op een recent moment in geschiedenis van de Indische cultuur: de migratie naar Holland. Preciezer: op het verdriet van mijn moeder om het gemis van het geboorteland dat ik altijd aanwezig wist.

Nu, weer 10 jaar verder, kan ik zeggen dat mijn zusje en ik ons gedroegen zoals dat idealiter gaat bij cultuuroverdracht. Uit de bagage die wij van onze ouders meekregen, kozen we wat voor ieder van ons zinnig was, wat bijdroeg aan onze eigen toekomst. Maar zo kiezen was voor een Indisch kind van de tweede generatie en is voor geen enkel migrantenkind, vanzelfsprekend. Want om te kunnen kiezen moet je wel je eigen cultuur *in zijn diversiteit* kennen. En dat kan in een minderhedencultuur niet zomaar.

aanpassen

Oh pardon. Hier in Denemarken misschien wel? Laat ik me beperken tot Nederland, waar ik de situatie ken vanuit cultureel diverse posities: als Nederlandse, als Indische, als academisch opgeleide beschouwer van de samenleving en als ervaringsdeskundige. Vanuit die posities heb ik de multiculturele samenleving gezien en meegemaakt. Vanaf het moment dat mijn moeder met mij in haar buik voet aan wal zette, in 1950. Tot aan de veelkleurige culturele diversiteit die nu althans de Randstad in Nederland kenmerkt. Toen mijn moeder aankwam, was Nederland wit, vanzelfsprekend

wit. Het land ontving zijn koloniale nazaten welwillend, hoewel wat kil, en nam verder eenvoudig aan dat zij zich zouden aanpassen aan de witte, Nederlandse cultuur. De Indische groep deelde deze aanname. Tot ergens in de jaren zestig, toen andere migrantengroepen de Indische gelederen kwamen versterken. Eerst uit de (ex-) koloniën: Nieuw Guinea, Suriname, de Antillen. Daarna uit het gebied rond de Middellandse Zee: Spanje, Griekenland, Italië, later ook uit Turkije en Marokko, de zogenaamde gastarbeiders. Sinds de jaren zeventig aangevuld met mensen uit alle delen van de wereld die om economische of politieke redenen in het Hollandse deel van 'Fort Europa' asiel zochten. Natuurlijk pasten al die groepen zich aan: dat doet iedere migrant die in een ander land wil overleven. Maar ze deden meer. Ze voegden ook steeds iets toe: hun kleuren, hun talen, hun religies, hun cultuur. En dát was niet de bedoeling. Want wat er ook veranderde met hun komst, niet de impliciet gehouden opvatting in de Nederlandse maatschappij dat nieuwkomers zich dienden aan te passen aan de ontvangende samenleving. Aan de heersende Nederlandse cultuur.

verschillen

Voor de goede orde: Nederland was misschien wel wit in de jaren vijftig, maar natuurlijk niet monocultureel. Er woonden al Indische mensen van voor de oorlog, gepensioneerd uit de kolonie. En Chinezen uit Indië en uit China. Er woonden, hoewel bedroevend minder dan vóór WO II, Joden, en Roma en Sinta, een handjevol, komend en gaand, maar toch. En er woonden Friezen, Limburgers en Zeeuwen, met in Indische ogen en oren totaal andere talen, culturen en religies dan in de Randstad. Wij nieuwkomers voegden ons naar ons idee in een bont geheel. Maar over die *verschillen* binnen de nieuwe grenzen van het koninkrijk sprak eigenlijk niemand. Nederland was wit en had één cultuur: de Nederlandse, dat was de idee. Wie zich daaraan niet aanpaste, viel buiten de boot. De Indische groep kende die attitude al uit de kolonie, waar te midden van een Aziatische miljoenenbevolking, de westerse cultuur norm was. Aanpassing daaraan was voor de Indische groep een tweede natuur geworden. Maar dat betekende niet, zoals men in Nederland graag denkt: het opgeven van de eigen cultuur. Het betrof eerder een soort vermomming. In het openbare leven gedroeg men zich zo westers, zo

“Europees”, mogelijk. Maar thuis, en familie “op de achtergalerij”, zoals dat in Indië heette, was men gewoon Indisch, in gewoonte, gebruiken, taal, religie, eet-, bed- en badgewoonten. Dat werd later in Nederland niet anders. Nadeel was wel dat het Indische zo nogal onzichtbaar werd. Onzegbaar zelfs: het werd ook in eigen kring nauwelijks benoemd als zodanig. Menig kind uit de tweede generatie had geen flauw idee had wat dat was: Indisch.

De mythe van de monocultuur in Nederland werd dan ook niet ontmaskerd door de Indische groep, maar -tot onze stomme verbazing- door de groepen na ons. Zij waren niet onzichtbaar. En hoe kon dat ook? Hoe maak je je onzichtbaar als je dat niet gewend bent? Hoe kun je je als Nederlander gedragen als je de Nederlandse cultuur niet kent? Het was geen opzet, geen protest tegen de eis tot aanpassing. Eerder een kwestie van lekkage uit de binnengalerij, als te harde muziek als de volumeknop niet werkt. De Nederlandse samenleving wist er zich geen raad mee. Er bleek een soort leven in de brouwerij te zijn waar men geen kaas van had gegeten. En toen de aantallen toenamen, verdween de aanvankelijke vertedering over “die zwartjes”

met hun “exotische” eigenaardigheden dan ook snel en werd de situatie grimmiger. De overheid deelde in de verwarring, verwend als ze was door de internationaal geroemde “geruisloze aanpassing” van de Indische groep. Nerveuze analyse van de nieuwe ontwikkelingen leidde tot maar één conclusie: gebrekkige aanpassing, en tot maar één oplossing: pampering van de probleemgevallen door een batterij welzijns-werkers. Maar er ontbrak iets aan de analyse. Het waren niet de immigranten die deze verwarring veroorzaakten; die hadden het te druk met overleven of dromen van terugkeer naar huis. Het waren hun kinderen, de Tweede Generatie, in Nederland geboren, of tenminste getogen, westers opgeleid. Zij waren geen nieuwkomers, zij behoefden geen inburgering. Zij waren gewoon Nederlander, niet eens altijd volgens hun nationaliteit, maar wel volgens hun gevoel. Zij waren precies als alle andere Nederlanders van hun leeftijd. Maar dan anders. En dat andere, dat verschil, dat bleek nu juist een probleem. Dat kon niet.

Tweede generatie

De Indische groep was de eerste migrantengroep met zo’n Tweede Generatie. Ergens in de

jaren tachtig begon deze zich te roeren. *Forever young* door *love, peace, freedom* en *happiness*, kon zij zich een zoektocht veroorloven naar de eigen identiteit. Dat was ook wel nodig. De eigen cultuur was zo onzichtbaar geworden en oninpasbaar gebleken, onbekend en daarom onbemind, vooral door zichzelf. De Indische Tweede generatie dreigde te verdwijnen in de dominante cultuur, zoals mijn broer, die zijn geboortegrond nooit meer terugzag, noch zijn ouderlijk huis. Of ze dreigde te verstenen in zichzelf, zoals mijn zusje toen ze haar placenta begroef, omdat “mamma dat zei”. Gesteld voor een oneigenlijke eis: aanpassing, vluchtte de één terug in de schijnveiligheid van het bekende en de ander vooruit in de schijnvrijheid van het nieuwe. Of, de derde weg, ze verdwaalde verbaasd in de eigen intenties, zoals ik, toen ik het tweelingzusje van mijn kind meegaf met het grof vuil, of zoals die Indische antropoloog, die ene ontwikkelingssamenwerker, die ene historicus, museummedewerker, schrijver, beroepsreiziger of gewoon toerist “out in Afrika”. Indische Tweede Generatie; als dertigers keken wij om en bleken de eigen cultuur verlaten, vergeten, dan wel vergeefs gezocht te hebben in andere niet-westerse

culturen, in Afrika, in Indianen, de Maya's, Eskimo's of Aborigenees. Er volgde een inhaalslag. De term Indo, in de kolonie een denigrerende benaming voor gekleurde Nederlanders, werd een geuzennaam. Er kwamen buttons met Indo erop, feesten met Indorock, pasars en kumpulans. Indische ontmoetingsplaatsen werden druk bezocht. Sommigen spraken zelfs van een eigen cultuur.

eigen cultuur

Dat laatste was overigens geen uitvinding van de Tweede Generatie, maar van de Eerste, althans van een deel ervan: de Tong Tong-beweging. Deze groep, niet eens een beweging, later zo genoemd naar het tijdschrift van Jan Boon (1911-1974), noemde het Indische altijd al een eigen cultuur. Boon, schrijver en journalist, was een van de weinige Indische mensen die zich niet had laten *braindrainen* toen hij het maatschappelijk had gemaakt. Zijn literair werk en zijn leven zijn één grote, liefdevolle bewijsvoering voor zijn stelling dat de Indische cultuur bestaansrecht had, ook na de kolonie. Ten behoeve van een doorstart van de Indische cultuur richtte deze Tong Tong-beweging een complete culturele infrastructuur in: een

tijdschrift, een uitgeverij, een kunstkring, toneel- en cabaretvoorstellingen, lees- en debatavonden, de Pasar Malam Besar: een podium voor de Indische cultuur, vermomd als jaarmarkt. En het eigen cultureel erfgoed werd verzameld: boeken, beeld- en geluid, voorwerpen, oog- en oorgetuigenissen, in 1988 door Boons weduwe Lilian Ducelle in de stichting IWI ondergebracht. Ach, de Tong Tong-beweging deed wat elke migrant doet die zich thuis begint te voelen in zijn nieuwe omgeving: hij richt zijn eigen plekje in. Hij zet met andere woorden de eerste eigen stap van burgerschap.

Meesterproef

En ik, IWI-directeur vanaf 1990, zette de volgende, zoals een Tweede Generatie migrantenkind betaamt. Ik plaatste het IWI op de kaart van de Nederlandse samenleving door het onder de aandacht te brengen van de Indische gemeenschap. Het IWI werd een bibliotheek annex documentatiecentrum over de Indische cultuur en de geschiedenis ervan, ook toegankelijk voor belangstellenden buiten de eigen groep. Het werd -en wordt- geheel gedreven door vrijwilligers en dat wilde ik graag zo houden.

Maar het behoud en beheer moest, vond ik, geprofessionaliseerd worden. Daarom vroeg ik in 1995 voor het eerst in de Indische geschiedenis subsidie aan voor huisvesting van het Indisch cultureel erfgoed.

Als ervaringsdeskundige heb ik nu wel het recht te verzuchten dat het vragen én krijgen van een overheidssubsidie voor een immigrantengroep gezien moet worden als het ultieme bewijs van Nederlanderschap. Na fietsen, schaatsen en zwemmen een *must* in het inburgeringstraject, het eindexamen, de meesterproef. Het zou beloond moeten worden, wat zeg ik: bekroond. Gekroond met het juweel van een *culturele* subsidie. Het is die kleine toevoeging 'culturele', die het tot meesterstuk maakt. Wij vroegen als IWI het subsidie immers niet aan voor een of ander inburgeringsproject, maar ten behoeve van de culturele voorziening die wij beheerden. Daarom wendden we ons naar het ministerie van OCW, afdeling Cultuur. Wij dachten in onze naïviteit dat cultuurbehoud ook gold voor Indisch erfgoed, al was het maar vanwege onze verwante koloniale geschiedenis. Wij dachten, net zo stom, dat 'multiculturele samenleving' zoals Nederland zich inmiddels openlijk was

gaan noemen, dat die term betekende wat het voor ons betekende: dat alle culturen in Nederland gelijkwaardig waren en dat we ons voortaan aan *elkaar* zouden aan-passen. Een culturele subsidie voor een cultuurvoorziening van een nieuwe Nederlandse cultuur vonden wij in dat verband een passend gebaar. Een mooie erkenning door de ontvang-ende samenleving van onze gelijkwaardige plaats in het culturele spectrum van de multi-culturele samenleving. Een plaats ook naast culturele voorzieningen voor andere culturele minderheden, zoals het Moluks Historisch Museum in Utrecht of het Joods Historisch Museum in Amsterdam. En naast de traditionele Nederlandse cultuurvoorzieningen, zoals het Rijksmuseum in Amsterdam of het Nederlands Openlucht Museum in Arnhem.

voetangels en klemmen

Laat het duidelijk zijn: Nederland discrimineert niet, echt niet. Niet in d'r regelgeving. Iedereen in Nederland kan een culturele subsidie krijgen. Ook allochtonen. Als je bijvoorbeeld heel mooi Verdi kunt zingen of Chopin kunt spelen. (Wij noemen dat thuis na-apen noemen: heel mooi, alleen geen Indische cultuuruiting) Of als je een

exotisch allochtonenkunstje kent uit je land van herkomst. Bijvoorbeeld dansen als Balinezen of schilderen als Aborigenees. (Dat noemen wij thuis folklorisme: heel mooi, alleen geen levende Indische cultuur). Tussen folklorisme en imitatie bleek geen millimeter ruimte te zijn in cultureel subsidieerland. Culturele uitingen van de levende, hedendaagse Indische cultuur in Nederland, of wat wij bij het IWI doen: het boekstaven ervan, heet bij de subsidiegever “iets doen voor de eigen achterban”. En cultuurbeheerders met een “achterban” worden door het ministerie van Cultuur verwezen naar het ministerie van VWS. Cultuurbeheerders met een ‘achterban’ hebben geen cultuur, maar een probleem in die optiek. Die alom verbreide gedachte in subsidieerland was de eerste voetangel op ons subsidiepad. Voordeel van VWS boven OCW was wel dat ze daar de Indische groep tenminste kenden. Maar, en dat was de tweede voetangel, niet als culturele groep. Bij VWS, dat is het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, kennen ze alleen hulpbehoevenden, slachtoffers, liefst van een oorlog, maar ook van immigratie. Echt waar: gebrek aan aanpassingsvermogen wordt in Nederland gesubsidieerd. Aan een *welzijns-*

voorziening voor de Indische groep wilde VWS dus wel meewerken. Maar voor subsidiëring van een *cultuurvoorziening* als het IWI verwezen ze ons –natuurlijk en terecht!- naar het ministerie van OCW, afdeling Cultuur. Terug naar Af. Wij van het IWI, geen slachtoffer maar ook geen cultuur, zaten klem. We moesten dus wel een list verzinnen. En wij verzonnen een nieuw jasje voor een oude Indische truc: de vermomming.

de omweg

Vermommen is een lange omweg voor het bereiken van je eigen doel. Het is de derde en meest klemmende voetangel waarlangs het pad van inburgering ons dwong. Wij kenden de truc van onze ouders in de kolonie. We kenden als geen ander ook de gevaren ervan: verstenen, verdwijnen en verdwalen; we waren er zelf immers ternauwernood aan ontsnapt. Maar op een neo-koloniale attutide past een post-koloniale reactie vonden wij. Dus vermomden we ons als Nederlandse subsidieaanvragers.

Vermomming betekende in dit verband vooral meepraten: termen, argumenten en doelstellingen van de andere partij gebruiken voor je eigen doeleinden. Die andere partij was in dit

geval de Nederlandse overheid, in casu de ministeries van VWS en OCW. VWS had in die tijd, begin jaren negentig, twee bijzondere, eenmalige subsidierondes ten behoeve van de herdenking van (de slachtoffers van) WO II. Op OCW begon net het vierjaarlijkse hanengevecht om de meerjarensubsidies. Wij van het IWI hadden de wens tot behoud van ons cultureel erfgoed, ook aangaande WO II én wij wilden een eigen-cultuurhuis inrichten ten behoeve van de hedendaagse Indische cultuur en de cultuuroverdracht. De plannen die wij voor dat cultuurhuis ontwikkelden, het Rantangproject en het Kumpulanproject, kwamen tegemoet aan die verschillende doelstellingen en diversiteit was het trefwoord van beide projecten. Het Rantangproject ging over WO II in Azië. Dat strookte met de doelstellingen van VWS en met ons eigen wens hormaat te betuigen aan onze oorlogsgeneraties. Het Kumpulanproject legde de nadruk op de hedendaagse Indische cultuur en de presentatie daarvan. En kwam tegemoet aan de wens van de staatssecretaris van Cultuur om de culturele diversiteit in Nederland te erkennen. Wat wij wilden was het Indische (oorlogs-) verhaal vertellen *vanuit het perspectief van de Indische groep* en op het

niveau van het persoonlijke verhaal. Daarmee zou vanzelf, dat wisten we zeker, de diversiteit van een culturele groep getoond worden. De Indische groep is immers een multi-etnische, multiculturele, multilinguale en multireligieuze en groep, met veel verschillende nationaliteiten. En aldus zo vermomd kregen wij inderdaad de gevraagde subsidies, van VWS én van OCW.

Maar o wee! De kracht van ons plan bleek ook z'n zwakte. Met name het Rantangproject raakte precies aan de drie grote traumata waar de Nederlandse samenleving al een halve eeuw mee worstelt en die onverbrekkelijk met elkaar samenhangen: de Tweede Wereldoorlog, het koloniale verleden en *last but not least* de multiculturele samenleving. Deze traumatroika denderde over onze projecten heen in wat nu al heet 'De slag om Het Indisch Huis'. Eens zullen episch dichters hem gloedvol beschrijven. Nu volsta ik met de constatering dat het er heet aan toe ging. En ook dat de combinatie oorlogsherinneringscentrum – eigen-cultuurhuis van de baan is. Maar niet mijn streven naar *culturele* subsidie voor eigen-cultuurhuizen. Integendeel zelfs.

Eigen-cultuurhuis

De lotgevallen van de Indische cultuur in Nederland laat drie dingen zien. Drie dingen die de noodzaak voor het faciliteren *door OCW* van eigen-cultuurhuizen dringender maakt. Allereerst toonden ze aan dat onder de eis tot eenzijdige aanpassing een impliciet gehouden mythe over Nederland als monocultureel land schuilging. Ten tweede legden ze de fundamentele ontoegankelijkheid bloot van die cultuur, aan de hand van het begrip multicultureel. De suggestie van gelijkwaardigheid van de culturen die in dit begrip opgesloten ligt, bleek een andere mythe in stand te houden, als zouden alle in Nederland aanwezige culturen aan elkaar gelijk zijn. Niets bleek minder waar. Multicultureel betekent niet zomaar dat er veel culturen zijn in Nederland. Het betekent dat er veel culturen in Nederland zijn die gedomineerd worden door een: de traditioneel Nederlandse, de andere zijn marginaal. Het is die dominante cultuur die de spelregels, de voorwaarden en de selectiecriteria bepaalt waarop die 'anderen' mee mogen doen in bijvoorbeeld de culturele subsidierondes. Twee van die manieren zijn: imitatie van westerse cultuuruitingen (Verdi,

Chopin) en folklorisme (het allochtonenkunstje), voor een derde weg, die van de Indische cultuur bijvoorbeeld bleek geen ruimte, laat staan voor een vierde, vijfde of 121^e. De derde duidelijkheid tenslotte die de recente Indische geschiedenis ons verschaft, betreft de hardnekkigheid waarmee de aanpassingseis gesteld wordt, zelfs nu duidelijk is dat er niet aan te voldoen is vanwege onderliggende mythes van monoculturaliteit en multiculturaliteit. Die eis wordt nu alleen anders geformuleerd, als: interculturaliteit.

Interculturaliteit is een term uit de dominante cultuur en formuleert de eis tot ontmoeting en uitwisseling van de Nederlandse culturen onderling. Dat is op zich een logische, begrijpelijke en noodzakelijke eis in een multiculturele samenleving. Maar ook een die achterdocht wekt, in elk geval de mijne. Ik twijfel ten eerste aan de mogelijke deelname van de traditionele Nederlandse cultuur aan die uitwisselingen en ontmoetingen. Een twijfel die mede gebaseerd is op de niet geëxpliciteerde eis tot aanpassing aan de dominante Nederlandse cultuur. Want wie kan inter-cultureel zijn, die zijn eigen cultuur in al zijn diversiteit niet kent?

Die zijn eigen cultuur alleen gezien weet door de Nederlandse overheid als er slachtoffers te betreuren zijn, of probleemgevallen? En wiens cultuuruitingen of cultuurvoorzieningen tot welzijnsvoorzieningen gedegradeerd worden?

Daarvoor zijn eigen-cultuurhuizen nodig: om intercultureel te kunnen zijn. Om te kunnen functioneren in een multiculturele samenleving. Om voorbij de mythe van monoculturaliteit te kunnen geraken, uit de greep van folklorisme en imitatie en uit de gevarezone van verstenen, verdwijnen en verdwalen. Want cultuurhuizen zijn niet zozeer een wapen tegen de traditionele, Nederlandse, witte cultuur die nu toevallig dominant is in onze samenleving. Ze zijn een middel tegen elke dominante cultuur, van welke kleur dan ook. Ze staan voor het recht van elke groep z'n eigen verhaal te vertellen, z'n eigen kwaliteitscriteria te formuleren, z'n eigen culturele weg te gaan, onafhankelijk van de eisen van een dominante cultuur, vrij om te kiezen, los van de navelstreng.

Dit is de voornaamste les die we hebben geleerd uit De slag om Het Indisch Huis: het doet er niet toe welke kleur de macht heeft. De strijd van de

Indische Tweede Generatie voor eigen-cultuurbehoud werd niet alleen extern gevoerd, tegen de dominante cultuur in Nederland, maar ook en vooral intern, tegen autoritaire egotrippers en slachtofferdenkers binnen de Indische organisaties. Tegen hun idee van monocultuur en imitatie, de dreiging opgesloten te worden in hun oorlogsverleden, in de benauwenis van hun slachtofferschap, tegen alle versteende en achterhaalde vormen binnen onze niet aan de aanstormende toekomst aangepaste cultuur die ons dreigden te worden opgelegd op straffe van intimidatie en achterklap. Hun strijd - onze strijd ging vooral om toegang tot die Indische cultuur, die ook de onze is maar levend wil blijven in nieuwe en andere omstandigheden. Voor het recht de eigen traditie te kennen in al haar diversiteit, en voor het recht daaruit vrij te kiezen, net zo vrij als uit de Nederlandse cultuur.

diversiteit

Want daarin schuilt het echte verschil tussen reeds lang gearriveerden in Nederland en recente nieuwkomers. Binnen de traditionele Nederlandse cultuur is diversiteit gegarandeerd. In al die verschillende concertgebouwen, podia, schouwburgen en musea die Nederland rijk is,

worden alle thema's van de Nederlandse cultuur in alle varianten ervan vertoond en bediscussieerd, gesubsidieerd en al. Maar niet die van nieuwkomers, hooguit hun versteende en imitatievormen. Er wordt geen enkel Indisch cultuurhuis gesubsidieerd, ook het IWI niet. Ook het Moluks cultuurhuis in Utrecht niet, in opzet overigens gefinancierd uit Welzijnsgelden. De jonge Indische generaties in Nederland kennen alleen particuliere Indische organisaties. En dat zijn versteende vermolmde, besloten clubs, dictatoriaal geregeerd door de oorlogsgeneraties die verdwaald zijn in het verleden. Naast en na het Indische gezin bepalen deze organisaties voor onze kinderen het gezicht van de Indische cultuur. Alsof daar een keus ligt. Alsof dat de keus is.

Dat is niet goed. Geen waarlijk multiculturele samenleving, geen enkele samenleving immers is een eenheidsworst, een monocultuur. Ze bestaat en functioneert bij de gratie van erkenning van en discussie over de *verschillen* tussen de groepsculturen. Die verschillen moeten daarom gepresenteerd worden, openlijk, vrijelijk en door de diverse groepen zelf. Daar hoeft overheid niets aan te doen,

dat gebeurt vanzelf. Iedere migrantengroep zoekt en vindt in zijn nieuwe land een eigen plek, waar hij zich inricht, zijn erfgoed verzamelt en geschiedenis schrijft, zoals de Tong Tong-beweging deed en het IWI nu doet. Elke Tweede Generatie zoekt en vindt die bronnen voor de eigen doorstart in nieuwe omstandigheden, zoals bij IWI gebeurde, zoals in elke samenleving elke volgende generatie dat doet. Een overheid hoeft geen cultuurhuizen te stichten of in te richten. Maar een overheid die culturele diversiteit niet alleen in zijn blazoen maar ook in zijn hart draagt, faciliteert die eigen-cultuurhuizen wel. Ter garantie van democratische spelregels, van de onmisbare culturele diversiteit binnen de diverse culturen in de samenleving. En als erkenning van een nieuwe cultuur, die, het welzijnsniveau voorbij, de meesterproef aflegde. Als welkom van –hoera!– die nieuwe cultuur in Nederland. Om haar maximaal te tooien met het kroonjuweel van de multiculturele samenleving: een culturele subsidie. Want zo doen ze dat toch, die Hollanders, bij een nieuwe prinses uit het buitenland?

Edy Serieese, IWI-directeur